

Aan de gemeenteraad

Datum : 13 december 2022
Zaaknummer : 712479
Contactpersoon : Michel Kleinhuis
Telefoonnummer : 06-11 87 91 69

Onderwerp: Gebundelde uitkering (BUIG) 2022 en 2023

Geachte voorzitter en leden,

Zoals gebruikelijk wordt de begroting van Arnhem geactualiseerd naar aanleiding van aanpassingen vanuit het Rijk. De gemeente ontvangt van het Rijk een gebundelde uitkering ('BUIG') voor het betalen van vier uitkeringen, waarvan de grootste de bijstandsuitkering is. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft recent de definitieve BUIG-budgetten voor 2022 en de voorlopige BUIG-budgetten voor 2023 op gemeentelijk niveau bekend gemaakt. Daarnaast is in de rijksbegroting een nieuwe raming afgegeven voor de macrobudgetten 2023 tot en met 2026. Deze bekendmaking van het Rijk was te laat voor verwerking in de Arnhemse begroting. Daarom sturen wij u deze brief apart. Hierin lichten we ook het effect verder toe.

De BUIG in 2022 en 2023

Arnhem zet diverse middelen in om mensen te laten participeren. Dit betalen we uit het 're-integratie-budget'. De inzet is erop gericht om zoveel mogelijk Arnhemmers op de plek te laten meedoen die het beste bij hen past, het liefst langdurig aan het werk. Dit kost meer geld dan we ontvangen van het Rijk. De gemeente doet wat nodig is om de uitstroom naar werk te bevorderen en investeert om de resultaten te volgen. Wanneer meer mensen aan het werk gaan, zorgt dit voor een daling van de lasten BUIG.

In 2022 bleef het verwachte resultaat op het BUIG-budget gelijk. Het definitieve budget 2022 voor Arnhem is vastgesteld op € 103,1 miljoen. De lasten zijn naar verwachting € 106,2 miljoen. Dat betekent een nadeel van € 3,2 miljoen. Dit is gelijk aan het bedrag dat als nadeel in onze begroting is opgenomen. Voor 2023 is het voorlopig budget vastgesteld op 104,4 miljoen euro. De voorspelde lasten stijgen niet en blijven 106,2 miljoen euro. Het verwachte nadeel is hiermee kleiner geworden (was -3,3 miljoen euro) en komt uit op 1,7 miljoen euro in 2023 oplopend naar 1,9 miljoen euro in 2026.

Het voordeel (1,6 miljoen euro in 2023 en verder) gaat terug naar de algemene middelen.

Het risico wordt hiermee groter omdat we met een kleiner nadeel in onze begroting rekening houden.

Risico is 10 procent van budget (10,4 miljoen euro) minus het deel dat al is begroot. Dat is namelijk ons eigen risico op BUIG.

Datum : 13 december 2022
Zaaknummer : 712479
Pagina : 2

In deze brief wordt op hoofdlijnen uitgelegd hoe de BUIG-systematiek werkt, welke ontwikkelingen er zijn en hoe we dit verwerken in de begroting. In de [bestuursrapportage bestaanszekerheid](#) wordt de ontwikkeling van ons bestand en het effect van onze inspanningen toegelicht.

Hoe werkt BUIG?

De gemeente Arnhem ontvangt, net als alle andere gemeenten in Nederland, sinds 2015 (invoering participatiebudget) een deel van het zogenoemd macrobudget BUIG op basis van een objectief verdeelmodel. Dit betekent dat de kans dat Arnhemse huishoudens bijstand nodig hebben wordt geschat op basis van objectieve factoren zoals huishoudenssamenstelling, leeftijd, herkomst en woonsituatie. Deze inschatting bepaalt welk deel Arnhem ontvangt van het macrobudget BUIG. Hier hebben we geen directe invloed op. Voordelen op het BUIG-budget mag de gemeente houden. Nadelen moeten tot op zekere hoogte zelf opgevangen worden, daarboven bestaat een vangnet van 10 procent van het budget¹. Dit vangnet is gebaseerd op solidariteit van gemeenten en wordt betaald uit het macrobudget van twee jaar later.

Het macrobudget wordt gebaseerd op de daadwerkelijke bestedingen van alle gemeenten in het jaar 2020 (feitelijke gegevens) in combinatie met de voorspellingen van het CPB over de werkloosheid en kans op bijstand. Vanaf 2022 is een deel van het macrobudget specifiek toegewezen voor loonkostensubsidie. Dit is bedoeld om de inzet van loonkostensubsidie te stimuleren. Ook Arnhem is met loonkostensubsidie bezig omdat dit goed werkt voor de toeleiding van mensen naar werk. Het deel dat is gereserveerd voor loonkostensubsidie wordt alleen uitgekeerd als ook daadwerkelijk het toegewezen bedrag is uitgegeven. Het deel dat niet is besteed, mag niet worden ingezet voor andere BUIG-uitkeringen.

Jaarlijks wordt in het najaar het definitieve budget van het lopend jaar en voorlopig budget van het komend jaar voor elke gemeente bekend gemaakt. In mei volgt een bijstelling naar de daadwerkelijke uitgaven van alle gemeenten in het voorgaande jaar: dit is het nader voorlopig budget. De begroting van Arnhem wordt geactualiseerd naar aanleiding van deze aanpassingen vanuit het Rijk. Deze wijze van begroten heeft tot gevolg dat een voordeel of nadeel op BUIG per eerstvolgend cyclusproduct (Turap 1 2023) verrekend wordt met de algemene middelen.

Gebundelde uitkering (BUIG) 2022: definitief budget

Het macrobudget BUIG is naar beneden bijgesteld met 284 miljoen euro omdat de voorspelde werkloosheid landelijk sneller is gedaald en minder uitkeringen zijn verstrekt (€ 357 miljoen). Daartegenover stond wel een hogere gemiddelde prijs per uitkering (€ 80 miljoen). Het definitief Arnhems budget is zoals gezegd 103,1 miljoen euro geworden voor 2022.

¹ Tekorten tot 7,5% zijn voor de gemeente zelf, tekorten boven de 7,5% worden voor 50% gecompenseerd, tekorten boven de 12,5% worden voor 100% gedekt door de vangnetuitkering.

Datum : 13 december 2022
Zaaknummer : 712479
Pagina : 3

Gebundelde uitkering (BUIG) 2023: voorlopig budget

Het voorlopige budget voor 2023 is vastgesteld op 104,4 miljoen euro. Door de energie- en koopkrachtcrisis is besloten om de bijstandsuitkeringen per 1 januari 2023 met 10,15 procent te verhogen. Dit zal pas volgend jaar verwerkt worden in het definitieve budget 2023. Dat betekent dat de gemeente het verschil van circa € 11,5 miljoen moet voorfinancieren.

Het bedrag van € 104,4 miljoen is circa € 1,3 miljoen hoger dan het definitieve budget voor 2022. Dit komt omdat het Arnhemse aandeel in het macrobudget gestegen is met 1,3 procent. Belangrijkste reden is een herijking van de regiokenmerken. Voor Arnhem is het een grotere opgave om mensen uit een uitkering te krijgen door de kenmerken² (dit zijn de landelijk gehanteerde benamingen):

- 'Werkend onder niveau'
- 'Beschikbaarheid van laaggeschoolde arbeid'
- 'Buurt waar werken niet de norm is'
- 'Overlast'

Aanvullend kan de inzet van loonkostensubsidie nog voor een hoger budget zorgen. Als Arnhem hierop relatief harder stijgt dan landelijk, betekent dit volgend jaar meer budget.

Aanpassing meerjarige prognose 2023 - 2026

We hebben in Arnhem afspraken gemaakt om de baten en lasten van BUIG continu actueel en zo realistisch mogelijk in de begroting te verwerken. Het bijstellen van de begroting gebeurt op basis van het budget 2023 en de meerjarenraming van Sociale Zaken en Werkgelegenheid die met Prinsjesdag bekend zijn gemaakt (september) en de werkelijke Arnhemse lasten tot en met september 2022. Zo ontstaat het volgende beeld:

Prognose Arnhem incl. vangnet (bedragen x € 1 miljoen)	2022	2023	2024	2025	2026
Budget (financiering vanuit het Rijk)	103,1	104,4	108,5	110,8	113,5
Netto lasten Arnhem	106,3	106,2	110,3	112,7	115,4
Saldo	-3,2	-1,7	-1,8	-1,8	-1,9
% tekort/overschot t.o.v. budget	-3,1%	-1,7%	-1,7%	-1,7%	-1,7%

In bovenstaande voorspelling is te zien dat het tekortsaldo voor Arnhem daalt in 2023 en daarna stabiel blijft. Het teruglopen van het tekort in 2023 wordt veroorzaakt door de eerder beschreven stijging van het Arnheems budgetaandeel. De uitkeringslasten bewegen mee met de landelijke ontwikkeling. Op basis van de nieuwe voorspelling ontstaat onderstaand beeld ten opzichte van de huidige meerjarenbegroting:

Beeld t.o.v. begroting (bedragen x € 1 miljoen)	2022	2023	2024	2025	2026
Bedrag opgenomen in begroting	-3,2	-3,3	-3,5	-3,5	-3,6
Nieuwe prognose	-3,2	-1,7	-1,8	-1,8	-1,9
Verschil (- = knelpunt)	-	1,6	1,7	1,7	1,7

² De omschrijving van de regiokenmerken komt uit het objectief landelijke verdeelmodel van de BUIG. De regiokenmerken zijn bedoeld om wijk-, gemeente- en regiogebonden verschillen in de gemeentelijke bijstandsopgaven te verwerken in de objectieve budgetten.

Datum : 13 december 2022
Zaaknummer : 712479
Pagina : 4

Voorspelling en onzekerheden

Bovenstaande uitwerking geeft een beeld van hoe Arnhem er nu voor staat. Er zijn wel diverse onzekerheden/risico's waarmee rekening moet worden gehouden:

- Het is lastig om voor de komende jaren een goede voorspelling af te geven. Door de verandering van de financieringssysteem voor loonkostensubsidie is duidelijk dat een groter aandeel van het macrobudget wordt ingezet om mensen met een loonkostensubsidie aan het werk te zetten. De verhouding van het loonkostensubsidie budget op het macrobudget groeit ook van 5,3 procent in 2022 naar 8,4 procent in 2026 (ingroeimodel).
- In Arnhem wordt in 2022 voor loonkostensubsidie een verdubbeling verwacht van de uitgaven. Het macrobudget loonkostensubsidie voor 2022 is ten opzichte van het nader voorlopig budget juist licht gedaald met 1,5 procent. Het budgetaandeel Arnhem stijgt van 0,74 procent naar 1,08 procent als de voorspelling uitkomt en als de rest van de gemeenten niet meer uitgeven dan nu is begroot. Dat is echter moeilijk te voorspellen, omdat geen tussentijdse realisaties bekend zijn van andere gemeenten. Daarbij kan loonkostensubsidie sterk variëren in hoogte en wordt dit meerdere keren bijgesteld door een herhaling van een loonwaardemeting.
- Arnhem gaat ervan uit dat het Rijk het definitieve macrobudget voor 2022 juist heeft ingeschat. Vallen de werkelijke landelijke lasten echter lager uit, en is er dus op macroniveau een overschot, dan wordt het budget voor 2023 in de loop van 2023 (mei o.b.v. voorlopige cijfers, september o.b.v. definitieve cijfers) hiervoor gecorrigeerd. Naast de bijstelling op basis van de realisatie, wordt het budget 2022 ook bijgesteld op basis van bijstellingen van de economische ontwikkelingen en beleidseffecten. Bijstellingen hebben direct effect op het budget voor Arnhem, maar ook op de berekening van de Arnhemse uitkeringslasten. Het is dus aannemelijk dat de cijfers nog een paar keer veranderen.
- Voor de jaren 2024 en verder is nog niet bekend wat het budgetaandeel van Arnhem wordt. Het budget voor deze jaren is een indicatie op basis van de rijksbegroting in combinatie met het huidige budgetaandeel voor 2023. Voor de jaren 2024 en verder is nog niet bekend wat de landelijke reservering voor de vangnetuitkering wordt welke wordt betaald uit het macrobudget. Ook hier hebben we een indicatie gemaakt op basis van de reservering in 2023.

Effecten op de risicoparagraaf

Voor BUIG geldt een vangnetregeling waarbij het maximaal financieel tekort wordt beperkt tot 10 procent van het macrobudget. De budgetten worden jaarlijks meerdere keren bijgesteld, daarom is de hoogte van het risico nog wel onzeker. Op basis van de nieuwe prognose ontstaat onderstaand beeld:

Max. risico BUIG o.b.v. vangnet (bedragen x € 1 miljoen)	2022	2023	2024	2025	2026
Max fin eigen risico	-10,3	-10,4	-10,9	-11,1	-11,3
Vershil t.o.v. huidige begroting	-7,1	-7,1	-7,3	-7,6	-7,8
Vershil t.o.v. prognose	-7,1	-8,7	-9,1	-9,2	-9,5

Omdat de voorspelling (begroting) en het op te nemen risico samen altijd 10 procent van het budget bedragen, neemt bij een afnemend tekort van de prognose (begroting) het risicobedrag toe. De kans dat

Datum : 13 december 2022
Zaaknummer : 712479
Pagina : 5

het maximale risico zich voordoet neemt echter wel af. In de risicoparagraaf wordt rekening gehouden met het risico voor het lopende jaar, op dit moment € 7,4 miljoen (nog gebaseerd op de nader voorlopige budgetten voor 2022). Voor 2023 wordt na het verwerken van de meerjarige prognose in de begroting, bij het eerstvolgende cyclusproduct, een risico opgenomen van € 8,7 miljoen euro.

Tot slot

Wij verwerken, zoals met uw raad afgesproken, de effecten voor het lopende jaar in de jaarrekening 2022. De nieuwste prognoses 2023 verwerken we in de Turap 1 2023.

De bijgestelde raming voor 2024 en verder nemen we mee in de voorbereiding van de perspectiefnota 2024 - 2026. Op dat moment zijn overigens ook nieuwe cijfers - het nader voorlopig budget - vanuit het Rijk beschikbaar.

Wij hopen u op deze manier voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch